

ТОШКЕНТ ХАЖИКАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ
ВА МЕХНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

17-йил чиқиши.

131 (4378).

3

И Ю Л Ъ

ЖУМА

1970 йил.

Баҳоси 2 тийин.

Кеча Москвада. КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленуми очилди. Пленум «Қишлоқ хўжалик соҳасида партиянинг навбатдаги вазифалари» тўғрисида КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВнинг докладыни тинглади.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ ТЎҒРИСИДА ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1970 йил 2 июлда КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленуми очилди.

Пленум «Қишлоқ хўжалик соҳасида партиянинг навбатдаги вазифалари» тўғрисида КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВнинг докладыни тинглади.

Доклад юзасидан музокараларда: Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари П. Е. ШЕЛЕСТ, КПСС Краснодар ўлка комитетининг биринчи секретари Г. С. ЗОЛОТУХИН, Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Д. А. КУНАЕВ, РСФСР Министрлар

Советининг Раиси Г. И. ВОРОНОВ, КПСС Оренбург область комитетининг биринчи секретари А. В. КОВАЛЕНКО, СССР кемасозлик саноати министри Б. Е. БУТОМА, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. РАШИДОВ, КПСС Кабарда-Балқария область комитетининг биринчи секретари Т. К. МАЛЬБАХОВ, Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари П. М. МАШЕРОВ, КПСС Олтой ўлка комитетининг биринчи секретари А. В. ГЕОРГИЕВ, Грузия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари В. П. МЖАВАНДЗЕ ўртоқлар сўзга чиқди. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ўз ишини давом эттирмоқда.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК СОҲАСИДА ПАРТИЯНИНГ НАВБАТДАГИ ВАЗИФАЛАРИ

Ўртоқлар! Қишлоқ хўжалигининг янада ривожлантириш масаласини кўриб чиқишни Сийсий Бюро Марказий Комитетнинг ушбу Пленумига киритди.

Колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришнинг ривожлантиришнинг кундалик вазифаларини ҳал этишга доимий эътибор бериб туриш билан бир қаторда Сийсий Бюро қишлоқ хўжалигидаги умумий аҳолининг, унинг асосий тармоқлари қай ҳолатда эканлигини кейинги вақтларда бир неча марта муҳокама қилди. Халқ истеъмоли маҳсулотларини етиштириш янада кўпайтиришга қаратилган муҳим қарорлар қабул қилинди.

Шу йил май ойида Сийсий Бюро «Қишлоқ хўжалигидаги аҳоли тўғрисида» ўларнингизга маълум хўжаликни кўриб чиқди. Сийсий Бюро шу хўжаликда баён қилинган ҳўсололар ва тақдирларни маълумлади, қишлоқ хўжалигида берилаётган капитал маблағлар ҳажминини кўпайтириш ва уни материал-техника билан таъминлашни кучайтириш тўғрисида қарор қабул қилди. Марказий Комитетнинг ушбу Пленумини қадрига ўйиндаёқ қарор қилинган эди.

Чорвачилик маҳсулотлари етиштиришнинг рентабеллигини ошириш тўғрисида Сийсий Бюро қарор қабул қилди ҳам катта аҳамият бераётмиш. Бу қарор мамлакатда гушт, сут ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари етиштириш янада кўпайтириш учун яхши истисболлар очиб беради.

СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг янги беш йиллик плани ишлаб чиқилган ҳозирги вақтда қишлоқ хўжалиги масалалари устидан яна бир марта фикрлашиб олиниши керак. Озиқ-овқат маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш, қишлоқ хўжалигини материал-техника воситалари билан таъминлашга доир конкрет вазифаларни белгилаб олиш, шунингдек қишлоқ хўжалигидаги қамчиликларни йўқотиш ва унинг резервларидан ахирроқ фойдаланиш чораларини ишлаб чиқиш зарур.

Авалло, кейинги йилларда қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг баъзи асосий йўналишлари тўхталиб ўтишга ижозат берилсин.

Доннинг ҳар йилги ўртача ялли ҳосили 1966—1969 йилларда 162 миллион тоналдан зиёроқ бўлди, бу эса бундан олдинги беш йилликдаги қараганда 32 миллион тонна кўп. Бошқа жуда муҳим қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш ҳам сезиларли равишда кўпайди. Буни кўйилган рақамлар кўрсатиб турибди.

Деҳқончилик асосий маҳсулотларининг ялли ҳосили (йилга ўрта ҳисобда, миллион тонна)

	1956—1960	1961—1965	1966—1969
Дон	121,5	130,3	162,4
Қанд лавлаги	45,6	59,2	81,6
Қунгабоқар	3,7	5,1	6,4
Пахта	4,36	4,99	5,9
Қартошка	88,3	81,6	94,3
Сабабот	15,1	16,9	18,9

Жуда катта аҳамиятга эга бўлган шу фактни ҳам айтиб ўтиш кераки, деҳқончилик маҳсулотлари етиштиришнинг ўсиши кейинги йилларда асосан ҳосилдорлигини кўпайтириш ҳисобидан бўлди.

Қишлоқ хўжалик эканларининг ҳосилдорлиги (йилга ўрта ҳисобда, гектар бошига центнер ҳисобида)

	1956—1960	1961—1965	1966—1969
Дон	10,1	10,2	13,2
Қанд лавлаги	18,4	16,5	22,5
Қунгабоқар	9,1	11,2	13,2
Пахта	20,5	20,6	23,9
Қартошка	9,4	9,4	11,4
Сабабот	10,1	11,6	13,1

Ҳосилдорлигининг ўсиши тўғрисида гапирганда шунини айтиб ўтиш кераки, дон эканларининг ҳосилдорлиги соҳасида биз илгари «марра»дан ўтиб кетишга муваффақ бўлдик. Маълумки, бу марра кўп йиллар ва ҳатто ўн йиллар давомида гектар бошига 8—10 центнердан нари ўтмаган эди. Ўтган тўрт йил мобайнида дон эканларининг ҳосилдорлиги мамлакатда биринчи марта гектар бошига ўрта ҳисобда 13,2 центнерга етди. Ҳосилдорлигининг бу даражаси ҳам бизни қаноатлантирмайди, албатта.

Шу давр ичида қишлоқ хўжалигининг бошқа жуда муҳим тармоғи бўлган чорвачилик ҳам таъминан шузага ўхшаш миқдор ва сифат жараёнлари рўй берди. Чорвачилик маҳсулотлари етиштиришнинг ўсишини қўйилган маълумотлар кўрсатиб турибди.

Чорвачилик маҳсулотлари етиштириш (йилга ўрта ҳисобда)

	1956—1960	1961—1965	1966—1969
Гушт (сўйилган ваъда миллион тонна)	7,9	9,3	11,4
Сут (миллион тонна)	57,2	64,7	80,0
Тухум (миллион тонна)	23,6	28,8	34,6
Жун (минг тонна)	317	362	393

КПСС Марказий Комитетининг Пленумида КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВнинг 1970 йил 2 июлдаги доклады

Шу йиллар ичида чорвачилик маҳсулотлари етиштириш кўп инҳатдан чорваининг маҳсулдорлигини ошириш ҳисобидан кўпайиб борди. Колхоз ва совхозларда ҳар бир сизгидан соғиб олинаётган сутанин миқдори бутун 2253 килограммин ташкил қилди ва 1965 йилдаги нисбатан 266 килограмм кўпайди. Давлатга сотилаётган чорваининг тирик вази ва паррандаларининг туҳум бериши ҳам кўпайди.

Ўтган тўрт йил ичида деҳқончилик ва чорвачиликни ривожлантириш йўналишлари, айниқса бу йўналишнинг сифат жиҳатига қарасан, ўртоқлар, бу йўналиш биз хамиялаштириш, ерларни мелiorация қилиш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришнинг комплекс механизациялаш йўлини ўтказишнинг бевосита натижаси эканлигини, яъни партия XXIII съездида ва КПСС Марказий Комитетининг Пленумларида ишлаб чиққан сийбасиётининг натижалари эканлигини кўраимиз.

Кейинги тўрт йил ичида қишлоқ хўжалигида бундан олдинги тўрт йилдаги нисбатан минерал ўғитлар 1,8 баравар, тракторлар 251 мингта, балла қўмбайнлари 55 мингта, юк автомобиллари 168 мингта, бошқа қишлоқ хўжалик техникаси 1 миллион 100 мингта сўмликдан кўп етказиб берилди, 1966—1969 йиллар мобайнида 1,2 миллион гектар янги сугорилган ерлар ва 3,1 миллион гектар захи кетказилган ерлар ишта туширилди.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш асосида кейинги йилларда аҳоли истеъмоли қилаётган озиқ-овқат маҳсулотларининг структурасини яхшилашга муваффақ бўлдик.

Қишлоқ хўжалигини юксалтириш борасида кўраётган чораларининг таъсири остида колхозлар ва совхозлар экономикасида, совет ишчиликнинг бутун ҳаётида рўй берган ижобий ўзгаришлар неча мартаб кай қилиб ўтибди. 1969 йил якуларини ҳисобга олган ҳолда баъзи асосий маълумотларини айтиб беришга руҳант этгайсиз.

Кейинги тўрт йил ичида колхозларнинг ҳар йилги ўртача ялли даромади 20 миллиард сўмни ташкил этди ва 1962—1965 йиллардаги қараганда 5,8 миллиард сўм кўп бўлди. Совхозларнинг ялли маҳсулоти 1965 йилдаги 21 миллиард сўмдан 1969 йилда 24 миллиард сўмга етди. Совхоз ҳодимларининг иш ҳақи ва колхозчилар меҳнатига тўланаётган ҳақ анча кўтарилди. 1969 йилда 1965 йилдаги нисбатан совхоз ҳодимларининг ойлиқ ўртача иш ҳақи 26 процент, колхозчилариники эса 33 процент юқорроқ бўлди.

Қишлоқда уй-йой, маданий-маиший қурилиш қизғин бормоқда. 1966—1969 йиллар мобайнида қишлоқ йойларида умумий фойдаланиш сахни 148,5 миллион квадрат метрдан иборат уй-йой бинолари қурилди. Қишлоқда истеъмоли қилинаётган жамий электрэнергия 59 процент кўпайди. Қишлоқ йойларида 3 миллион 496 миң квадратга газлаштирилди, ваҳолонки бундан тўрт йил аввал фақат 616 миң квадратгагина газ бор эди. Қўблар, кинотеатрлар, кутубхоналар ва маиший хизмат кўрсатиш қорхоналари кўпайди. Радио ва телевидение қишлоқ меҳнатчилари турмушига мустақкам сиғиб бормоқда.

Кўриб турибсизки, ўртоқлар, умуман қишлоқ хўжалигини ва унинг ўғи муҳим тармоқлари бир нўқтада туриб келгани йўқ. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши, у билан бирга эса қишлоқ меҳнатчиларининг турмуш даражаси шу йилларда тўхтовсиз ошиб бормоқда.

Қилинган ишларнинг натижаларига таъсирлаб айтиш билан бирга, биз қишлоқ хўжалиги соҳасида олдинда катта миқсдаги янги вазифалар турганилигини ва шу вазифаларни ҳал қилиш имкониятини боридаги кўриб турибмиз.

СССР да социализм қурилганлиги ва коммунизмнинг моддий-техника базасини вуқудга келтириш йўлида ҳалимиз қилган самарали ишлар, табиийдирки, халқнинг моддий фаровонлигини ўстиришга ва унинг хилма-хил талабларини оширишга оғиб келди.

Бу эса биздан аҳолининг ва умуман халқ хўжалигининг ўсиб бораётган талаблари қандай қондирилаётганлигига ўзимизнинг асосий эътиборимизни қаратишни талаб қилар эди.

Қишлоқ хўжалигини ривожлантириш йўналишлари маана шу нўқтан назардан қарасан, шунини эътироф қилиш кераки, бу соҳада бизда ҳал этилмаган масалалар ҳали кўп.

Дон етиштиришнинг бутун чоралар билан кўпайтириш ҳозир ҳам аввалдигдек марказий проблема бўлиб турибди. Ўтган тўрт йил ичида домининг ҳар йилги ўртача ялли ҳосилини мен юқорида айтиб ўтганимдек, 32 миллион тонна кўпайтирган бўлсан ҳам (биз илгари ҳар қачон бунга эришмаган эдик), аммо дон етиштиришнинг аҳоли бизни ҳали қаноатлантира олмайди.

Пахта етиштиришнинг ўсиши кейинги йилларда секин бормоқда, шу сабабли бу қимматли хом ашёнинг етарли эмаслигини сезиб турибмиз. Сабабот ва мевалар кам етиштирилмоқда.

Маълумки, аҳолининг чорвачилик маҳсулотларига, ай-

ниқса гўшга бўлган талаби ҳали ҳам унчалик қондирилаётгани йўқ.

Қишлоқ хўжалигидаги қийинчиликларимизнинг антисоветчилар ўйлаб чиқараётган уйдирмаларга ҳеч бир алоқаси йўқ, албатта. Бу қийинчиликларнинг характери бутунлай бошқача. Экономиканинг ҳозирги ўсиш шариотида қишлоқ хўжалигига анча юқори талаблар қўйилмоқдаки, бу талаб қонунияти ҳолидир. Шу сабабли қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш яқин келгусида ҳам бизнинг асосий хўжалик ва сийсий вазифаларимиздан бири бўлиб қолимоқда.

Халқ хўжалигининг маана шу тармоғидаги аҳоли, унинг ривожланиш тенденциялари ва қийинчиликларимизнинг характери қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базасини тагин ҳам кўпроқ мустақкамлашнинг зарурлигини кўрсатиб турибди. Ҳозир бу қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришнинг ривожлантириш ва меҳнат унмдорлигини ўстириш суръатларини белгилаб берадиган ҳал қилувчи омилдир.

Қишлоқ хўжалигининг техника билан таъминлашнинг даражаси кейинги йилларда сезиларли равишда кўтарилган бўлса ҳам, аммо унинг ўсиш суръатлари бизни қаноатлантира олмайди. Бир қанча сабабларга кўра, ушбу беш йилликда қишлоқ хўжалиги планда кўзда тутилган капитал маблағларини, шунингдек муайян миқдордаги техникани тўла-тўқис олмайди.

Қувватларни ишта тушириш, минерал ўғитлар ишлаб чиқариш ва бу ўғитларни қишлоқ хўжалигига етказиб бериш топшириқлари бажарилмади.

Шу билан бир вақтда биз шу нарсанга жиддий эътибор беришимиз кераки, бир қанча хўжаликларда техникадан хануз ёмон фойдаланилмоқда. Машиналарни ишлатиш қондалари бузилмоқда, бунинг натижасида машиналарни бевақт ҳисобдан чиқариб юборишга тўғри келмоқда, машиналарнинг кундалик бажариётган иш миқдори кўпайётгани йўқ, кўпгина тракторлар фақат бир смена ишлamoқда.

Фан ва тақриб бизга шунини ўргатмоқдаки, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришнинг итенсионалларини, уни техника билан қайта қуруллантириш ҳозирги амон шариотида қишлоқ хўжалигини ривожлантириш суръатларини белгилаб берадиган ҳал қилувчи омилдир. Бизда бу вазифани ҳал қилишнинг бошқача йўли йўқ. Экин майдошларини кенг миқсда кўпайтириш учун ҳозир бизда бекор ётган ерлар йўқ. Аинчун, аҳоли жон бошига ҳисоблаганда ҳайдаладиган ерлар билан таъминлашнинг даражаси бизда қанақадан ҳам кўпайиши керак, ҳар бир гектар ер йилдан-йилга тобора кўпроқ маҳсулот берадиган бўлиши лозим.

Қишлоқ хўжалигини техника билан қайта қуруллантириш вазифаларини тўла ҳал қилиш учун маълум вақт керак, албатта. Лекин биз бу муддатларни қўзиб юбормаслик учун ҳамма чораларни кўришимиз лозим. Озиқ-овқат маҳсулотларига талаб ҳар доим кўпайиб бормоқда, бу талаблар қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базасини биз қачон қайта қуриб бўлишимизни кутиб ўтирмайди. Агар биз шу вазифани бажармасан фурсатини бой бериб қўямиз, янги қамчиликлар кўпай беради ва тагин ҳам кўпроқ қийинчиликлар вуқудга келаверади. Маълумки, қишлоқ хўжалиги проблемаларининг бошқа турлича йўллар билан ҳал қилишга илгари ҳам уриниб кўрилган эди. Лекин бу уринишлар кутилган натижаларни бермади.

Колхозлар ва совхозларнинг моддий-техника базасини

1. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва харид қилишни янада кўпайтириш тўғрисида

Ўртоқлар! Биз бир неча бор ўқидиб ўтганимиздек, дон етиштиришни кўпайтириш қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий проблемаси бўлиб келди ва бундан кейин ҳам шундай бўлиб қолаверади. КПСС Марказий Комитетининг 1965 йил март Пленумидан сўнг дон хўжалигидаги аҳоли яхшилана бошлади. Дон етиштириш секин-аста муайян қарор топмоқда. Об-ҳаво шариотларининг таъсирида ҳосилдорлиқ ўзгариб турган бўлса-да, аммо бу ўзгариш аввалдигачилик кескин эмас.

Келгуси беш йилликда мамлакатда ҳар йилги ўрта ҳисобда етиштирилган донни таъминан 195 миллион тоннага қадар етказиш, кўзда тутилди. Шунчалик дон иштириб олинишни таъминламоқ учун беш йиллик охирига бориб, дон етиштириш жиҳатидан йилга 205—210 миллион тонна даражасига етиш зарур. Бу — бутунлай йўқсатилган дондан 45-50 миллион тонна кўп. Ана шу рақамларда бизнинг минимал эҳтиёжларимизга қўрсатишдан деб таъкидлашни истардим.

Республикалар бўйича келаси беш йилликда бир йилда ўрта ҳисобда дон етиштириш таъминан қуйидагича ҳажмда: Россия Федерациясида — 116 миллион тонна, Украинада — 40 миллион тонна, Қозоғистонда — 24 мил-

лион тонна бўлмоғи керак. Бошқа ҳамма иттифоқдош республикалар ҳам дон етиштиришни кўпайтиришлари лозим. Ялли галла ҳосилини шу даражага етказиш учун беш йил мобайнида донли эканлар ҳосилдорлигини мамлакат бўйича ўрта ҳисобда кам деганда тўрт центнерга қадар ошириш зарур.

Ўртоқлар, ўзининг яхши биласизки, бутун миқлакат миқсдаги донли эканлар ҳосилдорлигини шу кўламда ошириш осон иш эмас. Колхоз ва совхозларга минерал ўғит, техника етказиб беришнинг кўпайтириш ҳамда ерларни мелiorациялаш юзасидан белгиланган планларимизнинг амалга оширилиши — ҳосилдорлигини оширишда асосий ҳал қилувчи омил бўлади. Шу билан бирга деҳқончилик маданиятини юксалтириш, тўғри алмашлар эканини ўзлаштириш, уруғчиликни, наслчиликни иштини ва ветеринария хизматини тубдан яхшилашлари мутлақо зарур.

СССР Мелиорация ва сув хўжалик министрлигининг ишдаги қамчиликлардан шунини кўрсатиб ўтиш кераки, юксак техника — итисоодий кўрсаткичларга эга бўлган мукамал мелиорация системалари хануз нам, ҳар бир гектар ерни сугориш ва унинг заҳини кетказиш учун қилинаётган харажатлар ҳозирча қискарётгани йўқ. «Союзсельхозтехника»га келганда, шунини айтиш кераки, колхозларга ва совхозларга хизмат кўрсатишдаги қамчиликлар тўғрисида жойлардан келадиган сигналларнинг характериға эътибор бериш лозим.

Планлаштирувчи органлар, қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базасини мустақкамлаш ва ривожлантириш ҳамда қишлоқ хўжалик маҳсулотини қайта ишлаш проблемаларини ҳал қилиш билан алоқадор бўлган саноат министрликларини олганда ҳам ўз талабларининг қўйишга ҳақимиз. Гапни майдалантириб ўтирмадан, мен шу министрликлар ва идораларнинг раҳбарларига шунини айтмоқчики, улар соф идоравий мафлаатлардан юқори тура олалдиган ва ўз олдиндаги қўйилган вазифаларини бажариш тўғрисида чинкам ғам-хўрлик қила олалдиган бўлишлари ва шундай қилишга ўзларини мажбур этишлари керак.

Қишлоқ хўжалиги — умумий куч-қувватлар билангина чинакам юксалтириш мумкин бўлган соҳалар. Бу соҳанинг ривожланиши ҳаммага — машинасозлик, химия, қайта ишлаш саноати, бинокорликни қайта ишлаш саноати ҳодимларига, қурувчиларга ва бошқа соҳаларнинг ҳодимларига боғлиқ. Ҳозирги вақтда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришнинг бундан бўйи анча юксалтирилган нобрат катта халқ хўжалик, сийсий вазифани ҳал қилишдан ҳеч ким четда қолмиш ҳуқуқига эга эмас.

Энди Сийсий Бюронинг фикрига кўра, биз янги беш йилликда қишлоқ хўжалиги соҳасида қандай конкрет вазифаларни ҳал қилмоғимиз кераклигига тўхталиб ўтишга руҳант бергайсиз.

Қишлоқ хўжалиги — умумий куч-қувватлар билангина чинакам юксалтириш мумкин бўлган соҳалар. Бу соҳанинг ривожланиши ҳаммага — машинасозлик, химия, қайта ишлаш саноати, бинокорликни қайта ишлаш саноати ҳодимларига, қурувчиларга ва бошқа соҳаларнинг ҳодимларига боғлиқ. Ҳозирги вақтда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришнинг бундан бўйи анча юксалтирилган нобрат катта халқ хўжалик, сийсий вазифани ҳал қилишдан ҳеч ким четда қолмиш ҳуқуқига эга эмас.

Энди Сийсий Бюронинг фикрига кўра, биз янги беш йилликда қишлоқ хўжалиги соҳасида қандай конкрет вазифаларни ҳал қилмоғимиз кераклигига тўхталиб ўтишга руҳант бергайсиз.

Қишлоқ хўжалиги — умумий куч-қувватлар билангина чинакам юксалтириш мумкин бўлган соҳалар. Бу соҳанинг ривожланиши ҳаммага — машинасозлик, химия, қайта ишлаш саноати, бинокорликни қайта ишлаш саноати ҳодимларига, қурувчиларга ва бошқа соҳаларнинг ҳодимларига боғлиқ. Ҳозирги вақтда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришнинг бундан бўйи анча юксалтирилган нобрат катта халқ хўжалик, сийсий вазифани ҳал қилишдан ҳеч ким четда қолмиш ҳуқуқига эга эмас.

Энди Сийсий Бюронинг фикрига кўра, биз янги беш йилликда қишлоқ хўжалиги соҳасида қандай конкрет вазифаларни ҳал қилмоғимиз кераклигига тўхталиб ўтишга руҳант бергайсиз.

Ўртоқлар, ўзининг яхши биласизки, бутун миқлакат миқсдаги донли эканлар ҳосилдорлигини шу кўламда ошириш осон иш эмас. Колхоз ва совхозларга минерал ўғит, техника етказиб беришнинг кўпайтириш ҳамда ерларни мелiorациялаш юзасидан белгиланган планларимизнинг амалга оширилиши — ҳосилдорлигини оширишда асосий ҳал қилувчи омил бўлади. Шу билан бирга деҳқончилик маданиятини юксалтириш, тўғри алмашлар эканини ўзлаштириш, уруғчиликни, наслчиликни иштини ва ветеринария хизматини тубдан яхшилашлари мутлақо зарур.

СССР Мелиорация ва сув хўжалик министрлигининг ишдаги қамчиликлардан шунини кўрсатиб ўтиш кераки, юксак техника — итисоодий кўрсаткичларга эга бўлган мукамал мелиорация системалари хануз нам, ҳар бир гектар ерни сугориш ва унинг заҳини кетказиш учун қилинаётган харажатлар ҳозирча қискарётгани йўқ. «Союзсельхозтехника»га келганда, шунини айтиш кераки, колхозларга ва совхозларга хизмат кўрсатишдаги қамчиликлар тўғрисида чинкам ғам-хўрлик қила олалдиган бўлишлари ва шундай қилишга ўзларини мажбур этишлари керак.

Планлаштирувчи органлар, қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базасини мустақкамлаш ва ривожлантириш ҳамда қишлоқ хўжалик маҳсулотини қайта ишлаш проблемаларини ҳал қилиш билан алоқадор бўлган саноат министрликларини олганда ҳам ўз талабларининг қўйишга ҳақимиз. Гапни майдалантириб ўтирмадан, мен шу министрликлар ва идораларнинг раҳбарларига шунини айтмоқчики, улар соф идоравий мафлаатлардан юқори тура олалдиган ва ўз олдиндаги қўйилган вазифаларини бажариш тўғрисида чинкам ғам-хўрлик қила олалдиган бўлишлари ва шундай қилишга ўзларини мажбур этишлари керак.

(Давоми кийинчи бетда).

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ ДОКЛАДИ

(Боши биринчи бетда).

Шу тадбирларнинг ҳаммаси ҳар бир районда, ҳар бир колхоз ва совхозда изчиллик ва астойдил амалда оширилиши керак.

Эсингизда бўлса керак, Марказий Комитетнинг 1968 йил октябр Пленумида дон ҳарид қилишнинг қатъий планларини принципдан келтүс, беш йилликларда ҳам сарлаб қилиш зарур, деб тошланган эди.

Келгуси беш йилликнинг ҳамма йилларида 60 миллион тонна ҳажмида дон ҳарид қилиш аламини ўзгартирмай қолдириш тақдир этилади.

Иттифокдор республикалар бўйича 1971 — 1975 йилларда қуйидаги ҳажмларда (1000 тонна ҳисобда) давлат йиллик қатъий ҳарид планларини белгилаш тақдир қилинади.

РСФСР	36200
Украина ССР	11100
Белоруссия ССР	500
Ўзбекистон ССР	840
Қозғоғистон ССР	10600
Грузия ССР	73
Озарбайжон ССР	130
Литва ССР	160
Молдавия ССР	450
Латвия ССР	135
Қирғизистон ССР	170
Тожикистон ССР	33
Арманистон ССР	22
Туркменистон ССР	22
Эстония ССР	65

Ўртоқлар! Эътиборингизни шунга жалб қилмоғим керакки, дон ҳарид қилиш қатъий плани бизнинг, барча эътиборларимизни қоллай олмайди. Ишлар шундай ташкил қилинганки зарурки, давлат ақли вақтларининг янги қатъий план ва пландагадан ташқари дон ҳарид қилиш ҳажмининг оширилган нархлар билан янгила 80-85 миллион тоннага қадар етказиш имкониятига эга бўлади. Бунинг учун товар дон етиштириш билан шугулланувчи ҳар бир колхоз ва совхоз, ҳар бир обьект, ўлка ва республика қатъий планини бажарибгина қолмай, беш йил мобайнида давлатга пландагадан ташқари оширилган нархлар билан янгила 35 процент дон сотсин. Бу — йилга бўладиган иш, давлатнинг ҳам, ҳўжаликлари ҳам маънафатлари шунинг тақозо этиди.

Биз пландан ташқари дон сотишни рағбатлантириш тўғрисида Марказий Комитетнинг март Пленумида қабул қилинган принципини сарлаб қилиш қўлда тутати. Давлат қатъий пландагадан ташқари асосий ҳарид нархига 50 процент қўшимча нарх билан дон сотиш учун колхоз ва совхозлардан бундан бун ҳам рағбатлантириб бораверади. Бу чора гонгда самарали эканлиги амалда матул бўлди.

Марказий Комитетнинг март Пленумида ҳўжаликларда қатъий ҳарид планлари ҳар томонлама асосланган бўлишига, ҳар бир ҳўжаликнинг табиий ва иқтисодий ҳўсулларини, унинг иқтисослаштирилишини, шунингдек олиб турилган янги техника, минерал ўғитларни, мелiorация қилинган майдонларнинг кенгайтирилганлигини ўзларок назарда тутиш лозимлигига эътибор берилган эди. Бунга ҳозирги қўлда ҳам эълатиб ўтиш зарур. Чунки янги беш йилликдаги ҳарид қилиш планларини гонг янги мўддатлар ачинада ишлаб чиқиш, обьект, район ва ҳўжаликларга матул қилиш ваъдасини туртибди.

Планлаштиришда ўтмишда қўл қўйилган ҳатоларнинг такорланишига батамом барҳам бермоқ керак. Бу ҳатолардан бири шундан иборат эдики, баъзи обьектлар ва районларда бир қисм ҳўжаликларга пасайтирилган планлар, иккинчи қисм ҳўжаликларга эса, аксинча, оширилган планлар берилган. Бу нарсга давлат тошриқларнинг бажарилишига ҳамда шундай колхоз ва совхозларнинг экономикасида бўлиб таъсир қўрарди.

Айни маҳалда баъзи колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари дон ва бошқа маҳсулотлар ҳарид қилиш давлат планининг бажарилишида қўл қўйилган иқтисосмаслик фактларига эътибор бериш зарур. Бу ҳар бир марта худириб ўтмишда, планини ўзгартиришга ҳеч қандай ҳаққи йўш, шу билан бирга уни бакармаслик ҳам мумкин эмас. Умумхалқ маънафатлари мана шу принципда намоён бўлади.

Бир неча бор таъкидлаб ўтилганидек, биз учун бундай билан бир қаторда жавдлар, таркиб, тартиб, йўнал, йўнал, бошқа дўқнаки эканлар маҳсулотини етиштиришни ва ҳарид қилишни қўлайтиришни муҳим аҳамияти бор. Шонг етиштириш ва таъйишнинг ачина ошириш мўлжалланади.

Биз манжақўхори етиштириш ва ҳарид қилишга катта аҳамият берамиз. Бултур манжақўхориқорлар кенгайтирилиб, салкам 12 миллион тонна дон тўланади. Манжақўхори эканлидиган майдонларни қўлайтириш ва янгида йўш ҳосил олинишига эришиш ҳамда янги манжақўхори ҳосилини янги йиллар ичда 20 миллион тоннага қадар етказиш учун имкониятлар мавжуд. Пандаш шу қияматли экан маҳсулотлари ҳарид қилишни қўлайтириш ҳам қўлда тулади. Чорвачиликнинг ўсиб бораётган эҳтиёжларини назарда тутиб, арпа, сули ва бошқа ем-ҳашак эканлари етиштириш кенгайтириш ҳам зарур.

Сўнгги вақтларда пахта етиштиришда вужудга келган аҳвол ҳам бизни қаноатлантирмайди. Пахта жирмонин қариб 6 миллион тоннага етган 1966 йилдан сўнг пахта етиштириш бир даражада қўлиб келмоқда.

Қўғина колхоз ва совхозларда пахта билан беда алмашлаб эканлигидан шундай аҳволни вужудга келтирган сабаблардан бири эканлигини алоҳида айтиб ўтиш лозим. Олимларнинг фикрига қара, даставвал, айни шундай алмашлаб эканлига риол қилмаслик қўғанинг энг ҳақли касаллиги — вилтинг кенг тарқалишига олиб келдики, бу касаллик ҳосилдорлигини ва маҳсулот сифатини жуда пасайтириб юборди. Баъзи ҳодимлар вилт касаллигига қарши курашда самарали чоралар қўриш ўрнига, вилтинг пахталикка етказишдан зарари тўғрисида қўлда кўп гапириб, қўғина шу билан ўзлари йўл қўйган ҳатолар ва камчиликлари ҳам қамқўйиб келмоқдалар.

Пахталикнинг янгида ривожлантириш учун шарт-шароитлар яратиб бериш мақсададада ўз вақтида бир қанча чоралар қўрилган эди. Сул ҳўжалиқ қўрилишига катта-катта маблағлар ажратилди. Бу маблағлар салкам 400 минг гектар сўғориладиган янги ерларини очиб ҳамда бир миллион гектардан зиёд сўғориладиган ерларнинг мелiorатив ҳолатини яхшилашга имкон берди. Шу беш йилликда пахта ҳарид қилиш плани колхоз ва совхозларнинг алмашлаб эканлини янгида кенроқ қўлда ўзлаштиришлари ҳамда нуқуз пахта эканлини ўзи билангина чекланидиган асоси кенгайтиришга имкон берадиган миқдорда белгиланди. Бу боз имкониятлардан тегишли тарзда фойдаланмаган жоғлар ҳам бўлди. Бу нарсга пахтакор республикалардаги совет, қишлоқ ҳўжалик ва партия органларининг жиддий нуқсонидир.

1975 йилда пахта ҳарид қилиш планини 6.8 миллион тонна миқдорда белгилаш тақдир этилади. Барча колхоз ва совхозларда алмашлаб эканлини тўла жорий этишга имкон бермоқ, пахта ҳосилдорлигини мунтазам равишда ошириб бормоқ ва кейинчалик пахта етиштириш ачина катта ҳажмларда ошириб бормоқ учун планин бундан қўра ортироқ белгилаш мақбул бўлмас керак. Сўғориладиган ерларда бедазорларни, кенгайтириш айни маҳалда озуқа базасини мустаҳкамлашга, шу билан пахтакор республикаларда чорвачилик маҳсулотлари етиштиришнинг қўлайтиришга имкон беради.

Колхозлар ва совхозлар қанд давлатга, қунгабоқар етиштиришда ачина барқарор даражага эришилди. Шунга қарамай, бундай маҳсулотлар етиштириш ва таъйишнинг қўлайтироқ учун бу соҳада ҳам бир қанча қўшимча чораларни амалда ошироқ лозим. 1975 йилда давлатнинг қандлашга ҳарид қилишни 82 миллион тоннага ҳам қунгабоқар уруғи ҳарид қилишни 5.9 миллион тоннага қадар етказиш тақдир этилади.

Энгир почилиқ янгида ривож томоғи лозим. Энгир полин санот қўлдада қайта ишланни механизациялаш ва жорий этиш асосида энгирпоқ ҳосилдорлиги ва тола сифатини оширишга эришмоқ. 1975 йилда 520 минг тонна миқдорда энгирпоқ толаси ҳарид қилинишини таъминлашга эришмоқ керак.

Чой, афр мойли эканлар, наюпоп, наюп, хмель, тамаки ва бошқа эканлар етиштириш ва таъйишнинг ҳам қўлайтириш керак. Саноткинда бундай хом ашёлар камчиб бўлиб туради. Бундай аҳвол бўлишининг сабаби шунки, бу эканларнинг қўларига таъйишга эътибор берилмаёттир. Ишлаб чиқаришнинг техника билан қўролланганлиги масалалари бундай қилинмоқда. Баъзи ҳолларда рентабелли етишмайди.

Нартошка, сабабот, қўл мева ва полиз эканлари маҳсулотлари етиштириш ачина қўроқ эътибор берилишини талаб қилади. Қўп йиллардан бери сабабот ва полиз эканлари маҳсулотлари янги ҳосили ва ҳосилдорлиги секин ўсмоқда.

Келаси беш йиллик охирига ҳақлатнинг нартошка ҳарид қилишни 15.5 миллион тоннага, сабабот ҳарид қилишни 13 миллион тоннага, қўл мева ва резавор мева ҳарид қилишни 5 миллион тоннага, узум ҳарид қилишни 5.4 миллион тоннага етказиш қўлда тулади. Бу ушбу маҳсулотлар таъйишда эришилган даражадан 1.5 — 2 ҳисса қўндир.

Колхозлар ва совхозларда, шунингдек таъйиш таъйишлотлари ва савдо-сотқ таъйишлотлари ишлаб чиқаришнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, нартошка, сабабот, полиз эканлари маҳсулотлари ва қўл меваини сарлаб ва қайта ишлаш юзасидан катта ишлар бакарни зарур. Мавжуд совхозларнинг ишнин ачина ахшилаш ҳамда юксак даражада механизацияланган товар сабабот ва нартошка етиштирувчи янги катта-катта ҳўжаликлар ташкил қилиш лозим. Янги йиллар ичда аҳолининг сабабот, қўл мева ва полиз эканлари маҳсулотларига бўлган талабни тўлароқ қондириш учун зарур бўлган ҳамма ишни қилмоқ керак.

Ўртоқлар! Чорвачиликни юксалтириш масалаларига алоҳида тўхталуб ўтиш керак. Маълумки, бу тармоқ узоқ вақт ордада қўлиб келди.

Сул, қўш ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари етиштиришнинг рентабелли даражаси пастагин чорвачиликнинг ривожлантиришга кейинги вақтларга ҳақ тўқилиш қилиб келди. Рентабелли даражасининг пастагин кенгайтирилган такор ишлаб чиқариш учун шароит яратиб бермади.

Синей биро колхозлар ва совхозларнинг чорвачилик маҳсулотлари етиштиришнинг қўлайтиришнинг моддий ҳақ-қаноатдорлигини оширишнинг мақсади мувофиқ деу тозди. Шу йил март ойида шу масалага қўра қабул қилинган қарорда қуйидаги чоралар белгилаб берилди:

— сул ва қаймоқнинг ҳарид нархлари ўрта ҳисобда 20 процент оширилди;

— чорва молларни ҳарид қилишнинг янги нархлари жорий этилди, бу нархлар ялғари таъйиш қўғанидан устамалари ҳам ўз ичига олади, шу билан бирга қўй, эчки ва уй қўғаниларнинг нархлари оширилди, баъзи обьектлар ва республикаларда эса қорамолларнинг ҳам нархлари оширилди;

— чорвачилик маҳсулотларининг ҳамма турларига мамлакат донларига ҳарид нархлари колхозлар, совхозлар ва аҳолг учун битта қилиб белгиланди;

— беш қорамолларни тез бориб семиртиришнинг ва тагин ҳам юқора қондирилиш қилиб тошриқларни рағбатлантириш учун колхозлар ва совхозлар томонидан вазни 300—420 килограммдан ошироқ қилиб давлатга сотилаётган беш қорамолларнинг ҳарид нархига мамлакат зоналари бўйича табақалаштирилган ҳолда 35—50 процент миқдорда устам таъйиладди;

— жуниш баъзи турлари учун ҳарид нархлари ўрта ҳисобда 20—30 процент оширилди;

— давлатга йиллик пландан ташқари сотилган чорва мол, парранда, сул, жуи ва тухум учун колхоз ва совхозлар ҳарид нархларида 50 процент миқдорда устам таъйиладиган бўлди. Чорва моллар ва парранда учун маълум устамаларни ҳўжаликда йил бошида бўлган чорва моллар тўғри қўлайтирилган тақдирда қўлашга қарор қилиди.

Чорвачилик маҳсулотларининг янги ҳарид нархлари қўш, сул ва бошқа маҳсулотларнинг чакана нархларини оширмай туриб таъйиладди.

Шундай қилиб, колхозлар ва совхозларда эндиликда иқтисодий стимуллар яратиб берилди. Ҳўжалик ишлари тўғри қўрилган тақдирда бу стимуллар аслини олганда барча қишлоқ ҳўжалик маҳсулотларини етиштиришнинг етарли равишда рентабелли қилишга имкон беради.

Колхозлар ва совхозларнинг чорвачилик маҳсулотларини етиштиришдан моддий манфаатдорлигини ошириш учун давлатнинг қўшимча сарфлар қилишга тўғри келди, албатта. Шу сабабли ҳўжаликларда бу маблағлардан қандай фойдаланаётганимизга бепарво қарай олмаймиз. Бу ишда колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ва мутахассислар давлат манфаатларини қўлаб ҳаракат қилишлари лозим. Колхозлар ва совхозлар олдинги қўшимча маблағларни, аввало, ишлаб чиқариш кенгайтиришга, ем-ҳашак базасини ривожлантириш ва мустаҳкамлашга, фермалар қўришга, чорвачилик техника билан таъминлашга сарфлашлари ва шу асосда қўш, сул, тухум ва жуи етиштириш ва давлатга сотишга жуда янги фурсат қида ачина қўлайтиришлари шарт.

Партия, совет ва қишлоқ ҳўжалик органлари колхоз ва совхозларнинг ҳарид нархлари оширилганлиги сабабли қўшимча олинган маблағлардан фойдаланишлари қаттиқ контроль остига олишлари лозим. Шу билан бирга, ҳар бир ҳўжаликда маҳсулот таннариҳини ҳар томонлама пасайтириш, шунингдек унинг сифатини ошириш учун курашни чинакам аж олдириш керак.

Янги беш йилликда қўш етиштиришнинг қўлайтириб, 1975 йилда 15.6 миллион тоннага (сўғилган вазнда), сул етиштиришнинг 98 миллион тоннага, тухум етиштиришнинг 51 миллион тоннага етказиш зарур. Бу эса, аҳолг жон бошқа ҳисоблаганда қўш ва қўш маҳсулотларини истеъмол қилишни қўлайтиришга имкон беради.

Чорвачилик маҳсулотлари ҳарид қилишнинг 1975 йилги давлат планини қуйидаги ҳажмда белгилаш, тақдир қиламиз:

	1975 йил
Чорва ва парранда (тирик вазнда)	16 миллион тонна
Сул	55.0 миллион тонна
Тухум	26.0 миллион тонна
Жуи (ҳисобга ўтказилмайдиган вазнда)	470 минг тонна

Шу билан бирга, биз колхозлар ва совхозлар пландан ташқари ва оширилган нархлар билан 8—10 процент чорвачилик маҳсулотларини ҳар йили давлатга сотиб турадилар, деб мўлжалламоқдамиз.

Маҳсулдорлигини ошириш ҳамда чорва ва парранда сонини зарур миқдорда қўлайтириш асосидан қўш етиштиришнинг ҳамда сул ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари ҳарид қилишнинг шу қадар ачина қўлайтиришга эришиш мумкин. Бу масала принципдан аҳамиятга эга, чунки чорва ва тўғини қўлайтирмай туриб унинг маҳсулдорлигини ошириш йўли билан ҳам чорвачилик маҳсулотни етиштиришнинг қўлайтириш ваъдасини ҳал қилиш мумкин деган фикр ҳодимларнинг бир қисми орасида тарқалган.

Чорвачилик маҳсулотлари етиштиришнинг қўлайтиришнинг асоси олишларнинг бизнинг шароитидада қарамчарши қилиб қўйиб давлатга катта зарар етказиш мумкин. Биз чорвачилик маҳсулотларини ҳарид қарамчарши оширишмиз, чорва тўғини ҳам ҳар томонлама қўлайтиришмиз керак. Ҳўжаликларда муайян миқдорда чорвачилик бўлиши биз учун чорвачилик маҳсулотлари етиштиришнинг қўлайтиришнинг жуда муҳим шартидир. Чорва ва паррандаларни қўлайтиришга эътиборни қўлайтириш жуда қўлол ва таъйишнинг қилин хато бўлади.

Чорвачилик тўғрисида гапирганимизда биз фақат колхозлар ва совхозларнинг янгида тарқатганимиз йўш, қўғина маҳаллини ҳодимлар бу тармоқдаги аҳволга баҳо берганларига фақат жамоат чорва молларининг ўсиши билангина қаноатланишлар, ҳўжаликларнинг бошқа категориялари тўғрисида улар боз қўрмайдилар.

Биз бу ишга реал нуқтан назардан қарашимиз лозим. Қишлоқ меҳнатчиларининг қўларига ўз ҳўжаликларида чорва ва парранда боқмоқдалар. Улар беш молларни сотиб олиш, ўзларининг чорвалари учун ем-ҳашак таъйиш имкониятига эга бўлишлари керак ва бу тўғрида тамақхўрлик қилишнинг лозим. Шу мақсадга қарантиланган меҳнат ҳақи ҳисобидан колхозчилардан, дагал ва ширали ем-ҳашак бериб туришни колхозларга тасвир қилмоқ керак.

Чорвачилик маҳсулотларини таъйиш аниқмасига юқлатилган таъйишлотлар аҳолидан чорва, сул, парранда ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари қабул қилиб олишнинг тартибга солишлари мутлақо шарт. Улар ишни шундай ташкил қилишлари керакики, ҳар бир киши ўзида бўлган ортиқча маҳсулотни ўша жойининг ўзида реализация қила оладиган бўлсин.

Чорва ва парранданинг маҳсулдорлигини янгида ошириш жиддий эътибор берилиш лозим. Бу соҳада бизнинг асосда катта резервларимиз бор.

Марказий Комитет Пленумларида ўрта Осиё ва Закавказье республикалари тўғрисида гарчи илгари ҳам гапирилган бўлсада, аммо Арманистон, Озарбайжон, Грузия, Ўзбекистон, Туркменистон ва Тожикистон қишлоқ ҳўжалик, совет ва партия органларининг раҳбарлари, чорвачилик билан, айниқса чорвачилик маҳсулдорлигини ошириш ва шу тариқа колхозлар экономикасини мустаҳкамлаш билан чинакам шугулланиш пайти келди, деб ҳозирги кунда ҳам айтишимиз лозим. Шу республикалардаги қўғина ҳўжаликларида ҳар бир сиргидан соғиб олинаётган сўтининг миқдори хануз жуда кам эканлигига тоғат қилиб бўлмайди.

Келгуси беш йилликнинг охирига бориб колхоз ва совхозларда ҳар бир сиргидан соғиб олинаётган сўтининг ўртача миқдорини мамлакат бўйича камиде 2600 килограммга етказиш, шаҳар атрофи зоналарида ва интенсив сул чорвачилиги билан шугулланаётган бошқа районларда 3500—4000 килограммга етказиш зарур. Қўшга сўйлаётган қорамолнинг вазнини 350 — 400 килограммга етказиш керак.

Санот асосида маҳсулот етиштиришнинг кенг жорий қилиш чорвачилигини янгида юксалтириш учун катта аҳамиятга эга. Ишлаб чиқариш шундай ташкил этиш юксак даражада самарали эканлигини таъйишга қўрарди.

Масалан, «Птицепром» системасида кейинги йилларда 281 та паррандачилик фабрикаси қўғилди ва реконструкция қилинди. «Птицепром» ҳўжаликларида тухум етиштириш қўлайтирилиб, 1965 йилдаги 3.2 миллиард дандан 1969 йил

да 8.9 миллиард данага етказилди. Ҳар бир товуқдан олинаётган тухум йилда 158 данадан 190 данага етказилди. Бир қанча паррандачилик фабрикалари тухумга кирган ҳар бир товуқдан 250 данага етказиб тухум олмақда, меҳнат ва озуқа сарфларининг қаматирлиги ниҳатидан янги қўрарди қилишга эга, ҳўжаликнинг юксак даражада рентабелли бўлиш таъминламоқда. Чўчка ва қорамолларни бориб семиртиришга иқтисослаштирилган ҳўжаликлар ачина натижаларини қўла қиритмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг тошриқига биноан, энди беш йилликда шаҳарлар яқинида чўчка қўшти етиштириб берадиган, қорамолни бориб семиртирадиган, сул етиштириб берадиган йиринг санот комплексларини ва янги паррандачилик фабрикаларини қўриш тўғрисидаги тақдирлаш ишлаб чиқилди. Механизациялаштирилган қўйчилик фермалари ҳам барпо қилинади.

Чорвачилик комплекслари қўришга катта аҳамият бера етирмаз. Бу комплексларни қўришга барча қўришнинг министриларини тортиш зарур. Партия ва совет органлари чорвачилик комплекслари учун ускуналар ишлаб чиқаришнинг ва бу комплексларни ишга туштиришнинг ўзларининг доимий қўроқчиликлар остига олишлари зарур. Ишни шундай ташкил қилиш керакики, мана шу қўроқчаларни қўришнинг ва уларнинг қўватларини ўзлаштиришнинг қисқа мўддатлар ичда туталганлик.

Қўш чорвачилигини айниқса шарқий районларда ривожлантиришга жиддий эътибор берилиш лозим. Қозғоғистон, Сибирь, Волга бўйи, Мангайш Урал ва ўрта Осиё районларида чорва бориш учун мавжуд қўла таъйиш шароитлардан тўқиб фойдаланишга имкон йўш. Зарур маблағлар ажратиб ва биринчи янги чорвачилик совхозлари тузиш мақсада мувофиқ бўлса керак.

Қўйчиликни ривожлантириш тўғрисида жуда қўп гапирдик. Қўп республикалар, ўлкалар ва обьектларда бу тармоқдаги ишларнинг аҳволи жуда секин яхшиланмоқда. Қўйлар учун керакли бинолар ҳали ҳам кам қўрилмоқда. Яйловларни сул билан таъминлаш, озуқа таъйишларни тошриқларни бакарлаштириш, қўйчилик аслини олганда ибтидоий тарзда олиб беришмоқда. Ноқўлай об-ҳаво шароитлари бошқа ҳар қандай тармоққа қараганда ҳам қўйчиликда қўроқ зарар етказмоқда. Бултур шундай бўлди. Қозғоғистон, Ўзбекистон, Туркменистонда ва бошқа бир қанча республикаларда қўшловга ачина таъйишларни қўрилмаганлиги натижада қўйларнинг қўлаб нобуд бўлишига йўш қўйилди.

Қўйчиликка муносабатни тўбдан ўзгартириш керак. Бу тармоқда мустаҳкам негиз яратиб бериш, унга капитал маблағлар, техника, қўриш материаллари ажратиб бериш, қўғиналарни, қўйчиликда ишлаб турган ҳодимларнинг ҳаммасини ардоқлаб, уларга ҳар доим тамақхўрлик қилиш зарур. Ери қўра тўроқ бўлмаган зонадаги районларда чорвачилик қисқа мўддатлар ичда қайта тикланиш лозим. Бу зона районларида иш тўғри олиб бориш тақдирда қўйчилик янги иқтисодий шароитда рентабелли тармоқ бўлиб қолади.

Ўрдақ, гоз, қўра, уй қўғанилар етиштириш билан, асарилиқ билан, катта-катта ҳўваларда балиқчилик қилиш билан ачина ахшироқ шугулланиш керак. Ҳамма жойда деярли ачина шароит бўлишига қарамай, баъзи обьектларда бу иш таъйишга ҳолга келиб қолди.

Ўртоқлар! Кейинги йилларда бизда бир қанча йиринг санот районида вужудга келди. Бу районлар қишлоқ ҳўжалик маҳсулотларига бўлган ўз эҳтиёжларининг қўп қисминини бошқа ўлкалар ва обьектлардан таъйиш келтирилган маҳсулотлар ҳисобига қондиришмоқдалар. Ваҳолонки, шу районларнинг ўзида қишлоқ ҳўжалик маҳсулотларини қўп миқдорда етиштириш ташкил этиш мумкин.

Ўзоқ Шарқинг олиб қаранг. Ҳар йил Ўзоқ Шарқинг қўп миқдорда қўш, тухум, сул маҳсулотлари ва бошқа маҳсулотлар таъйиш келтирилади. Бундан даровоз келиб, ошмаб бўлмайд, албатта. Лекин биз бу районни ўзла етиштириш билан, масалан, парранда қўшти, сул, тухум, шунингдек сабабот билан таъминлаш ваъдасини қўғинамиз ва бу проблемани қисқа мўддат ичда ҳал этишимиз керак, бунинг учун имкон бориша янги совхозлар ташкил этишимиз лозим.

Тюмень области тўғрисида ҳам худди шу фикрнинг айтиш мумкин. Нефть ва газ қазиб чиқаришнинг катта мақсадига айланаётган бу обьект тез орада чорвачилик маҳсулотларини қўроқ талаб қиладиган бўлиб қолади. Обьектда жуда катта ўтлоқлар ва яйловлар бор. Дўрсул ва ўтлоқлар ва яйловлар мелiorацияга муҳтож. Лекин ахир биз бутун мамлакатда мелiorация ишларини кенгайтиришмоқчимиз. Бинобарин, Тюмень областига бу мақсадлар учун зарур маблағлар берайлик, бу обьектда ҳам янги қўйчилик ва сўтичилик совхозлари қўғилсин ва шу катта санот райони чорвачилик маҳсулотлари билан таъминлаш проблемасини ҳал қилайлик.

Иркутск, Томск областларини ва мамлакатнинг тез ривожланаётган бошқа янги санот районларини чорвачилик маҳсулотлари билан таъминлаш проблемасини ҳам мана шу тарзда ҳал қилиш керак.

Албатта, биз Сибирини ва Ўзоқ Шарқинг бошқа областлари каби Тюмень областининг ҳам раҳбар органлари ўзларида қишлоқ ҳўжалик маҳсулотлари етиштиришнинг ачина кенгайтироқ учун мумкин қадар қўп ташаббус қўрардилар ва тайрат сарфлайдилар, деб ўйлаймиз. Планлаштириш

II. Қишлоқ ҳўжалигининг моддий-техника базасини янгида мустаҳкамлаш тўғрисида

Ўртоқлар! Қишлоқ ҳўжалигининг моддий-техника базаси биз учун тўб ва асосий масала. Синей биро қишлоқ ҳўжалигининг моддий-техника базасини бутун чоралар билан мустаҳкамлаш, колхозлар ва совхозларни замонавий қўроқ машина-техникаси билан таъминлаш, уларни минерал ўғитлар билан таъминлаш ҳамда қишлоқ ҳўжалик маҳсулотлари етиштиришнинг қўлайтириш сўғилари тизилсини сўғинада айниқса бизнинг шароитида жуда катта аҳамиятга эга омил бўлган ерларни мелiorация қилишнинг кенг ривожлантириш янги йиллар ичда бизнинг қарқизий ваъдаси бўлиши лозим эканлигини уктириб ўтди.

а. ҚИШЛОҚ ҲЎЖАЛИГИГА КАПИТАЛ МАБЛАҒЛАР САРФЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВ докладынинг охири

(Боши 1, 2, 3-бетларда).

янада ошириш тўғрисида халқимиз таърихдаги қилишлари. Бу мақсадларда ғоявий-тарбиявий ва таъкилотчилик ишларининг барча воситаларида фойдаланишлари керак.

Биз аввалги йилларнинг таърихисини ҳисобга олиб туриб, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида энг яхши натижаларга эришганимизни учун маънавий рағбатлантириш тадбирларининг кенг умумдавлат системасини ишлаб чиқишимиз ва амалга оширишимиз керак.

Ўртоқлар! 1970 йил — беш йилликнинг якуниловчи йили. Бу йил қишлоқ хўжалик меҳнатчилари олдига маъсул даражада вазифалар турбди. Ана шу вазифаларнинг муваффақиятли бажарилиши кўп жиҳатдан партия ташкилотлари колхозчиларини ва совхоз ишчиларини, қишлоқ хўжалик мутахассисларини далавларнинг ҳосилдорлигини ва чорвачилик маҳсулдорлигини ошириш учун, ҳар бир хўжаликдаги резервлардан яхшироқ фойдаланиш учун негизли сафарбар қила олиш ларига боғлиқ.

Мамлакатда кўндал энгил тугади. Энги-тениги кўндал районларда уюшқонлик билан, яхши муддатларда ўтказилди. Эндиликда бутун куч-ғайрат энгиларни намунали парвариш қилишга, ҳосилини йиғиштириб олишга қўйиб бериш керак.

та тайёргарлик кўриш ва юксак уюшқонлик билан ўтказишга қаратилиши керак. Бу — жуда катта халқ хўжалик вазифаси.

Чорвачиликнинг озуқага бўлган эҳтиёжини тула-тўқис қондириш учун озуқа тайёрлашнинг муҳимлигини яна ва яна таъкидлаб ўтишни истар эдим. Пичан ўриш ва силос тайёрлаш — бу аслида ўрим-йиғим мавсумининг бошлангичи. Ғаллани ўриб-йиғиб олишга қанчаллик эътибор берилса, бу ишларга ҳам шунчалик эътибор бериш керак.

Чорвадорлар олдига катта вазифалар турбди. Шу йилнинг ўтган ойларидagi натижалар шундан далолат берадики, колхозлар ва совхозларда гўшт, сўт ва туҳум етиштириш ўтган йилнинг шу даврига бўлган даражасидан ортган. Лекин чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашнинг ўстиришнинг суръатлари бизни қаноатлантира олмайди. Барча республикалар, ўлкалар ва областларда ҳам чорвачиликни юксалтириш учун мавжуд резервлардан яхши фойдаланилган деб бўлмайди.

Партия Марказий Комитети колхозлар ва совхозларнинг меҳнатчиларини, партия, совет, касаба соҳа ва комсомол ташкилотларини 1970 йили қишлоқ хўжалигининг барча тарихдорларини ривожлантиришда яхши муваффақиятлар билан ишоналган даъват этади. Бизнинг пленумимиз ишлаб чиқарилган қарорлар мана шунга ёрдам беради.

Ўртоқлар! Биз мўлжаллаётган тадбирларнинг ҳаммаси колхоз тузумини ва совхозларни янада мустахкамлашга хизмат қилиши шак-шубҳасиздир. Мўлжаллаётган тадбирларнинг ҳаммаси ишчилар билан деҳқонлар иттифоқини янада мустахкамлаш учун принципиал аҳамиятга эга бўлади, коммунистлик жамият қурилиши ишига ёрдам беради.

Партия томонидан кейинги йилларда қишлоқ хўжалигини ривожлантириш соҳасида амалга ошириладиган тадбирлар шаҳар ва қишлоқ ҳаётининг барча томонларида ўзининг ижобий таъсирини кўрсатади.

Ўртоқлар! Колхозчилар олмаси партиянинг сиёсатини ва амалий фаолиятини актив қўллаб-қувватламоқдалар. Бу колхозчиларнинг бутун кузда бўлиб ўтган республика сьездларида ва колхозчиларнинг учинчи Бутуниттифок сьездида ўзининг ифодасини топди. Колхозчиларнинг учинчи Бутуниттифок сьезди совет қишлоғида социализмнинг қарор топиши ва ривожланишини яқинлаштириб, колхоз тузуми қанчаллик катта ютуқларга эришганини кўрсатди.

Ўртоқлар! Партиямиз ва бутун совет халқи учун 1970 йил яна шу билан тарихий йил бўладики, бу йилда КПСС XXIV сьезди ўтказилди. КПСС XXIV сьездида тайёргарлик, шубҳасиз, коммунистларнинг, бутун совет халқининг сиёсий ва меҳнат активлигини янада ошириб юбаради. Партия

нинг ўзининг набатдаги сьездида коммунистлик қурилишга раҳбарлик қилиш соҳасида орттирган яхши тажрибаси билан бойланган ҳолда халқ билан бир тан-бир жон бўлиб бормоқда. Буни СССР Олий Советига яқинда бўлиб ўтган саялов яна бир марта кўрсатди. Бу саяловда совет халқи юксак сиёсий онглилигини ва ватанпарварлигини намоён қилиб кўрсатди.

Мамлакатимизнинг меҳнатчилари коммунистлар билан партиячилар буюм номозлари учун яқинлаштирилган овоз бериш ва саяловда актив қатнашини билан партия ва давлатнинг ички ва ташқи сиёсатини батамом маъқуллашларини ва чексиз қўллаб-қувватлаётганлигини ифода этдилар. Совет кишилари Совет Иттифоқи Коммунист партияси атрофида монолит бўлиб жипслашганликлари, коммунизм ишига садоқатларини яхши куч билан намоён қилиб кўрсатдилар. (Қарсаклар).

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш соҳасида ишлаб чиқарган программа партия Марказий Комитети Пленуми ва бутун совет халқи яқинда билан маъқуллашди деб ишонч билдиришга руҳлат этгайсиз. Бу Программанинг амалга оширилиши мамлакатимизда коммунизм моддий-техника базасини мавжуд келтиришга қўйилган ийрик ҳисса бўлади. (Гулдурор, давомли қарсаклар).

ЎЗБЕКИСТОН ҒАЛЛАҚОҢЛАРИНИНГ МЕХНАТ ҒАЛАБАСИ

Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик меҳнатчилари партия XXIII сьезди ва КПСС Марказий Комитетининг йилги Пленумлари тарихий қарорларини турмушга татбиқ эта бориб, партия ва ҳукуматимизнинг ҳар тарафлама кўрсатилган ёрдамидан фойдаланиб, юбилей йилида бошқиланган дон экинларида яхши ҳосил етиштирилди ва давлатга дон сотиш йиллиги пиланини (шолдан ташқари) муддатидан илгари, 2 июлда баъардилар.

Давлат оморларига 166 минг тоннадан кўпроқ дон тўғинди, шундан 121 минг тоннаси бугундир.

Республика бўйича давлатга дон сотиш беш йиллик пилани (шолдан ташқари) 151 процент адо этилди, она-Ватан хирмонига 1 миллион 430 минг тонна дон тўғинди.

Қашқадарь областининг ғаллақоңлари катта меҳнат ғалабасини кўлга киритдилар: улар дон сотиш пиланини республикада биринчи бўлиб баъардилар. Область меҳнатчилари давлатга 58000 тоннадан зиёроқ дон сотдилар. Давлатга 42400 тонна ёки 104 процент миқдоридан дон топширган Сирдарё областининг, 8051 тонна ёки 100,6 процент миқдоридан дон топширган Сурхондарё областининг ғаллақоң хўжаликлари ҳам йиллик пиланини муваффақиятли бажарилишига эришдилар.

Хозирча давлатга 48 минг 300 тонна дон сотган Самарқанд областининг хўжаликлари йиллик дон топшириш пиланини бажариш арафасида турибдилар.

Республикада дон тайёрлаш пиланининг бажарилишига Қашқадарь областидаги Ғузор, Қамаш, Яқабтоқ, Қосон, Қарши, Чироқчи районлари, Сирдарё областидаги Зомин, Ўзжизақ, Қорша ва Гулистон районлари, Самарқанд областидаги Ғаллақоң ва Булунгур районлари, Тошкент областидаги Ўрта Чирчиқ, Бекобод, Қалинин ва Янгийўл районлари, Сурхондарё областидаги Бойсун ва Сарносие районлари хўжаликлари катта ҳисса қўйдилар. Бу районлар давлатга дон сотиш йиллиги пиланини анча ошириб бажаришди.

Сирдарё областидаги «Ударник», «Зомин» ва «2-Зомин», Самарқанд областидаги «Коркишан», «1-Ғаллақоң», «2-Ғаллақоң», «Улус», Қашқадарь областидаги Оқунбобоев номи, Қармис номи, «Авангард», «Ўқда» каби йилги ғаллақоң совхозларининг, Қамаш районидagi «Марксизм», «Коммунизм йўли», Яқабтоқ районидagi «Марксизм», «Правда», «Ленин учқуни», «Ленинизм», Каттақўрғон районидagi «Пролетариат», Булунгур областидаги «Оқтаб», «Правда Востока» колхозларининг ва бошқа хўжаликларнинг ғаллақоңлари далавда фидокорлик меҳнат қилди ва далавдор ерларнинг ҳар гектаридан 8-12 центнердан ҳосил етиштирдилар.

Кейинги йилларда донни бешлаштириб экиш кенг жорий қилинди. Марғала районидagi Қалинин номи, Самарқанд районидagi «Москва» колхозларида, Андижон областидаги хўжаликларида

аралаштириб экилган майдонларнинг ҳар гектаридан ўрта ҳисобда 18-25 центнердан дон йиғиштириб олинмоқда.

Бу йилги ҳосил ўрим-йиғимнинг ўзига ҳос ҳисобларини шундан, далавдор меҳнат гуруҳи асосида таъин этилди; бу ҳақ комбайнларнинг иш унумини анча оширишга имконият яратди, республика бўйича ҳар кун 30 минг гектарча ва ундан ҳам ортқ майдондаги ғаллани ўриб-йиғиб олиш имконини берди.

Қўлгана колхоз ва совхозларда комбайнчиларнинг унумли ишлаши учун нормал шартлар яратиб берилганлиги уларнинг юксак унум билан ишлашига омил бўлди. Қўлгана комбайнчилар 300 гектар ва ундан ҳам зиё майдондаги ғаллани ўриб-йиғиб олиб, ҳозирнинг ўзидаёқ маъсум нормаларини бажардилар ва ошириб адо этдилар. Чироқчи районидagi Оқунбобоев номи совхоз комбайнчилари С. Эшмуродов, Т. Қўлдошев, Зомин районидagi «Ударник» совхозидан В. Шейкин ва А. Қиличбоев ва Қўлгана бошқа комбайнчилар ғалла ўрим-йиғимда фидокорона меҳнат намуналарини кўрсатдилар.

Ғалла ҳосилини тайёрлов пунктларига ташиб етказишда қатнашган автомобилчилар зарбдор меҳнат ваҳтасида туриб ишломқдалар. Қашқадарь областидаги Оқунбобоев номи ва «Восход» совхозларидан дон ташибган Фарғона область автомобил трестининг автоколлоннаси хайдовчилари айниқса ўртак кўрсатқичлар. Шунингдек, Самарқанд областидаги «1-Ғаллақоң» совхозиди ишлатган Тошкентдаги 21-автомобил ва марказлаштирилган юк ташити Тошкент шаҳар автотрестининг 1-автомобил автоколлонналари ва Етти-сойдаги 21-автомобил автоколлонна шофёрлари ҳам жасорат кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Айниқса Э. Хуррамов, Шухрат Қодиров, Иман Ерминов, Тўхтовбай Ойбеков, Бобоев Абдуллаев ва бошқаларнинг хизматлари катта.

Қўлгана дон тайёрлаш корхоналари янги ҳосилини қабул қилиб олишга яхши тайёргарлик кўришди. Ғаллақоң, «Зарбдор» элеваторларида, Ғузор ва Яқабтоқдаги дон маҳсулотлари қабул қилиш пунктида бу иш анча ва пухта уюштирилган.

Барча хўжаликларида ғаллани ўриб-йиғиб олиш ва давлатга дон топшириш билан айна вақтра юқори сифатли уруғлик фонди ҳам жамғарилмоқда.

Ғалла ўрим-йиғимини ва давлатга дон топшириш давом этмоқда. Республикада ғаллақоңлари етиштирилган йўл ҳосилини қисқа муддатларда сўла ноуд қилмасдан ўриб-йиғиб олиш, уруғлик ва ер фондини тўла жамғариш, кузги дон экишга пухта тайёргарлик кўриш ҳамда уни қисқа вақтда сифатли ўтказиш ҳис-туйғулари билан тўлиб-тошгандирлар.

ИЛҒОҢЛАРГА ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

нинг Ғаллақоң районига (район партия комитетининг секретари ўртоқ Ҳакимов, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Мамар-хонимов, район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Нуруллаев) берилди. Бу район ўн кун ичида 43,7 минг гектар майдондаги дон экинларини ўриб олган, давлатга дон сотиш пиланини 94,5 процент бажарган. Шу жумладан, кейинги ўн кун ичида дон сотиш пиланини 78,4 процент, сараланган уруғлик тайёрлаш пиланини 66,0 процент, уруғлик фонди жамғариш пиланини 60,2 процент ва ер маҳаша жамғариш пиланини 74,9 процент бажарган. Байроқ Сирдарё областининг Зомин районидан олиб берилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўмаки билан байроғи Фарғона юк ташити область трестининг терма автоколлоннаси (автоколлонна бошлиғи ўртоқ Фаттохов, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Морозов, маҳаллий комитет раиси ўртоқ Қурбонқўли) берилди. Бу автоколлонна Қашқадарь областида ғалла ташити 10 кунлик пиланини 109,7 процент бажарган. Байроқ Тошкент шаҳар марказлаштирилган юк ташити автоколлоннаси (автоколлонна бошлиғи ўртоқ Султонов, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Умаров, ишчилар комитетининг раиси ўртоқ Бурханов) берилди. Бу совхоз ғалла экинлари ўрим-йиғимини пиланини 84,7 процент, давлатга дон сотиш пиланини 139,3 процент, сараланган уруғлик топши-

риш пиланини 35,4 процент, уруғлик жамғариш пиланини 77 процент ва ер маҳаша жамғариш пиланини 78,2 процент бажарди. Байроқ Қашқадарь областидаги Оқунбобоев номи совхоздан олиб берилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўмаки билан байроғи Фарғона юк ташити область трестининг терма автоколлоннаси (автоколлонна бошлиғи ўртоқ Фаттохов, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Морозов, маҳаллий комитет раиси ўртоқ Қурбонқўли) берилди. Бу автоколлонна Қашқадарь областида ғалла ташити 10 кунлик пиланини 109,7 процент бажарган. Байроқ Тошкент шаҳар марказлаштирилган юк ташити автоколлоннаси (автоколлонна бошлиғи ўртоқ Султонов, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Умаров, ишчилар комитетининг раиси ўртоқ Бурханов) берилди. Бу совхоз ғалла экинлари ўрим-йиғимини пиланини 84,7 процент, давлатга дон сотиш пиланини 139,3 процент, сараланган уруғлик топши-

риш пиланини 35,4 процент, уруғлик жамғариш пиланини 77 процент ва ер маҳаша жамғариш пиланини 78,2 процент бажарди. Байроқ Қашқадарь областидаги Оқунбобоев номи совхоздан олиб берилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўмаки билан байроғи Самарқанд области-

ДУСТАЛИК ВА ҲАМКОРЛИК РУҲИДА

МАРКАЗИЙ АФРИКА РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ВА ҲУКУМАТИ БОШЛИҒИ ШАРАФИГА

СССР Олий Совети Президиуми билан СССР ҳукумати 1 июлда Катта Кремль саройида Марказий Африка Республикаси Президенти ва ҳукуматининг бошлиғи генерал Жан-Бедель Бокаска шарафига алоҳидан берилди.

Зиёфат вақтида юксак мартабали меҳмон билан бирга сафарда унга ҳамроҳ бўлган Марказий Африка Республикасининг Совет Иттифоқидagi элчиси Жозеф Жильбер Мамаду ҳам қатнашди.

Совет томонидан зиёфатда СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари К. И. Маслов ва бошқа кишилар ҳозир бўлишди.

Н. В. Подгорний нутқ сўзлади. У, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукумати номидан Совет Иттифоқига дўст давлатнинг раҳбарини самимий таъбриклиди.

Марказий Африка Республикаси, деди Н. В. Подгорний, Африка озодаликка чиққан йил сифатида тарихга кирган шонли йилда юзуга келди. Биз, сизнинг мамлакатингиздаги халқлар ва Африкадаги бошқа давлатларнинг халқлари ўз озолигини ва мустақиллигини қанчалик қўрқиб билиб бериб, азоб-қўбўтлар билан қўлга киритганини яхши биламиз.

Африкадаги бошқа халқлар сингари Марказий Африка Республикасининг халқининг ўз миллий мустақиллигини мустахкамлаш учун, маданий тарқатиш учун олиб бораётган курашини совет кишилари қизғин қўллаб-қувватламоқдалар. Биз мушунга Африка давлатларининг халқ хўжалигини ва маданийлиги ривожлантиришда эришган муваффақиятларидан астойдил қувонамиз.

Биз ўларнинг қўлида пайдо бўлаётган иқтисодий қувватларни, Ахир, мустақиллашувчилар мустақил мамлакатларнинг иқтисодий қувватларини қўлида қўлиш ва ана шу мустақил мамлакатларнинг социалистик давлатлардан ажқалаб қўлиш учун қўлларидан келган ҳамма иш қўлида қўлиш ва ана шу мустақил мамлакатлар билан қўллаб-қувватламоқда. Совет Иттифоқи Африка мамлакатлари билан ҳар тарафлама ҳамкорлик ва савдо-сотиқ алоқаларини ривожлантириш

Н. В. Подгорний бундай деди: Совет Иттифоқи пиланини таъин сиёсатини амалга ошира бориб, мустақил давлатларнинг империализмнинг наяр-наярларидан сақлаб қолиш учун ўларни астойдил ва изчиллик билан қўллаб-қувватламоқда. Совет Иттифоқи Африка мамлакатлари билан ҳар тарафлама ҳамкорлик ва савдо-сотиқ алоқаларини ривожлантириш

Биз деб сўзини давом эттирди Президент, Совет Иттифоқини тинчлик, халқлар ўртасида ҳамжиҳатлик ва ҳамкорлик йўлидаги курашда ақил, саводдорлик ва келатган йил учун тантанали, савабли таъриқлаймиз. Лекин, биз шу тан олмишимиз керакки, инсоният халқи ҳам реакцион кучларнинг таъсиридан омон қолмасдан, балки ани пайдада эконика, техника соҳасида ва бошқа соҳалардаги ҳамкорлигини ҳам келтириб, энг муҳими тинчлик фойдасига берилганда қилинадиган ҳаракат йўллари қидириш ва унинг воситаларини мустахкамлаш имконини беради.

(ТАСС).

қони билан кучи эвазига давом эттиришга баъзи бир давлатлар устали билан муваффақ бўлмоқдалар. Кескинлик ўчоқлари ҳамон мавжуд. Узаро урушлар ҳамон давом этмоқда. Бундай урушлар яқин Шарқда ва Шарқи-Жанубий Осиёда аёвак уруғларини селмоқда. Вайронагарчилик тугадирмоқда.

Мустамлакачилик, ирқчилик ва апартеид Анголада, Мозамбикда, Гвинеяда (Бисау), Родезияда, Жанубий Африкада ҳамон ўзининг жоркан башарасини кўрсатиб турибди, баъзи бир буюк давлатларнинг салал никобланган ҳимоясида инсониятга дағдаға қилмоқда.

Қашоқлик, нодонлик, касалликлар, очлик ва эксплуатация ҳамроҳи бўлган иқтисодий қолоқлик ҳамон инсониятнинг тўртдан уч қисми қонини сўриб келмоқда. Хом ашё наркининг муттасили пасайиши ва маблагнинг етишмаслиги жаҳоннинг ушдан бир қисмини ривожлантириш йўлида жиддий ғов бўлиб турибди.

Бизнинг давримизда инсоният дуч келаятган муҳим реал манзара шундан иборат. Бундай манзарани Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ёрдами билан ўзгартириш зарур. Афуски, баъзи бир давлатларнинг инфоқлари ва ҳалол иш кўрмасликлари натижасида заифлаштириб қўйилган бу ташкилот оғир бўлиб қолди. Бироқ биз келажакка ишонамиз, биз билмадикки, империализмнинг, мустамлакачиликнинг, янги мустамлакачиликнинг хийла-найрангларига қарамадан тинчликсевар халқларнинг, адолат ва озолиқлик содик халқларнинг ҳамжиҳатлиги билан қилнадиган ҳатти-ҳаракатлари оқибат натижада тантана қилади.

Ж. В. Бокаска сўзини давом эттириб бундай деди: Бу курашда буюк дўстона Совет Иттифоқи халқи ана катта роль ўйнайди. Совет Иттифоқининг буюк дўстона халқи тўғрисида инсоният 1939—1945 йиллардаги дахшати синовларга бардош бера олди ва бу синовлардан ўта олди. Мен ишонч билдириб шунга айтишни хошлайманки, биз ана шу расмий вазит пайтида олиб борадиган музокаралар узаро дипломатия, маданият ва илмий соҳада қарор топган самарали ҳамкорлик муносабатларининг янада мустахкамлаш имконини берибгина қолмасдан, яқинда ҳар икки ҳукуматларининг ўртасида ишланган савдо битимини амалга оширишга ташаббусини қолмасдан, балки ани пайдада эконика, техника соҳасида ва бошқа соҳалардаги ҳамкорлигини ҳам келтириб, энг муҳими тинчлик фойдасига берилганда қилинадиган ҳаракат йўллари қидириш ва унинг воситаларини мустахкамлаш имконини беради.

Биз деб сўзини давом эттирди Президент, Совет Иттифоқини тинчлик, халқлар ўртасида ҳамжиҳатлик ва ҳамкорлик йўлидаги курашда ақил, саводдорлик ва келатган йил учун тантанали, савабли таъриқлаймиз. Лекин, биз шу тан олмишимиз керакки, инсоният халқи ҳам реакцион кучларнинг таъсиридан омон қолмасдан, балки ани пайдада эконика, техника соҳасида ва бошқа соҳалардаги ҳамкорлигини ҳам келтириб, энг муҳими тинчлик фойдасига берилганда қилинадиган ҳаракат йўллари қидириш ва унинг воситаларини мустахкамлаш имконини беради.

Биз деб сўзини давом эттирди Президент, Совет Иттифоқини тинчлик, халқлар ўртасида ҳамжиҳатлик ва ҳамкорлик йўлидаги курашда ақил, саводдорлик ва келатган йил учун тантанали, савабли таъриқлаймиз. Лекин, биз шу тан олмишимиз керакки, инсоният халқи ҳам реакцион кучларнинг таъсиридан омон қолмасдан, балки ани пайдада эконика, техника соҳасида ва бошқа соҳалардаги ҳамкорлигини ҳам келтириб, энг муҳими тинчлик фойдасига берилганда қилинадиган ҳаракат йўллари қидириш ва унинг воситаларини мустахкамлаш имконини беради.

(ТАСС).



ТОШКЕНТ области Юфери Чирчиқ районидagi «Ленинбод» колхозида ғалладан ҳар нагонгидан ҳам мўл ҳосил етиштирилди. Ҳосил мадал суратлар билан ўриб-йиғиб олинмоқда. Суратда: колхознинг бош агрономи Р. Файзуллаев (чапдан) ва бригада бошлиғи Н. Болтаев ўртоқлар.

К. Розиков фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

РЕСПУБЛИКА ЧОРВАДОРЛАРИНИНГ КАТТА ЗАФАРИ

Партия XXIII сьезди ва КПСС Марказий Комитети Пленумларининг қарорларини амалга ошира бориб, беш йиллиги муваффақиятли бажариш учун курашлаган Ўзбекистон қишлоқ хўжалик меҳнатчилари сўт тайёрлаш йиллиги пиланини 103 процент қилиб бажардилар.

Давлатга 189 минг тоннадан ортқ сўт сотилди ёки ўтган йилнинг шу вағтигача топширилган миқдорига қараганда 14,9 минг тонна кўп сўт сотилди.

Қашнадарё, Сирдарё, Андижон,

Сурхондарё, Наманган, Самарқанд, Хоразм, Бухоро областларининг қарорларини амалга ошира меҳнатсевар чорвадорлари сўт етиштириш ва давлатга сотиш юзасидан юбилей йилга олган юксак манбаурятларини муваффақиятли бажармоқдалар.

Республика колхоз ва совхозлари бу йил барча чорва моллари ва паррандаларнинг сонини кўпайтиришга таъминлашга эришдилар, уларнинг маҳсулдорлигини оширдилар, гўшт, туҳум ва юн ҳарид қилиш ярим йиллик пиланини анча ошириб бажардилар.

ОЗАРБАЙЖОН ПАХТАКОҢЛАРИ ҲУЗОРИГА

БОКУ, 2 июль. (ЎзТАГ махсус мухбири). Ўзбекистон ССР мелиорация ва сув хўжалиги министри С. М. Мамарасулов бошчилигидаги Ўзбекистон қишлоқ хўжалик ходимлари ўзаро текириш бригадаси Бокуга келиши билан Озарбайжон Компартияси Марказий Комитетиди қабул қилинди.

Ўзбекистон вакиллари 2 июлда бир неча гуруҳларга бўлиб республиканинг пахтакор районларига жўнаб кетдилар. Бу районларда Озарбайжон пахтакорлари шу йилги мавсумда 325 минг тонна «оқ олт» олиш учун кураш олиб бормоқдалар.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

БИЗНИНГ АДРЕС

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентнинг оқимона КП Ўзбекистон, областонинг Совети депутатлар тўғилиши.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 336495,

Редактор уринбосарлари — 835865, 836232, Маъсул секретарь — 834806, Пропганда, адабият ва санъат бўлими — 831936, Санъат, транспорт ва қурилиш бўлими — 837266, Партия турмуши, Ахборот ва спорт бўлими — 833811, Қишлоқ хўжалиги, фан, маънаф ва олий ўқув юрлари бўлими — 839050, Совет қурилиши, маънавий хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — 838761, Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 834048, Эълоилар бўлими — 838142, Коммутор — 830249 дан 830258 гача.